

Krakau - Koninklijk kasteel.

- Het kasteel op Wawel was bijna zes eeuwen lang de koninklijke residentie.
- Deze periode begon in 1038 toen koning Kazimierz I Odnowiciel Krakau tot hoofdstad van Polen maakte en hij eindigde pas aan het eind van de 16de eeuw toen koning Zygmunt III Waza de koninklijke residentie naar Warschau verplaatste.
- De bouwgeschiedenis kan worden verdeeld in drie periodes: de romaanse tijd van Boleslaw I Chrobry, de gotische tijd van Kazimierz III Wielki en de renaissancistische Zygmunt periode.
- Van de 9de tot de 13de eeuw stond op Wawel een burcht, waarvan alleen de Mariakapel uit 950 is bewaard gebleven.
- Door de grote bouwlust van koning Kazimierz III Wielki, die bekend staat als beschermheer van de kunsten, veranderde het romaanse gebouw in een machtig gotisch kasteel.
- Uit deze periode zijn de Sala Kazimierzowska en de Kurza Stopka (het Kippenpootje), een kleine wachttoren in de noordoosthoek van het kasteel, bewaard gebleven.
- Tussen 1507 en 1536 liet koning Zygmunt I Stary het kasteel verbouwen tot een renaissancistische residentie die de machtige Jagielloonse staat waardig was.
- Onder leiding van de beste Europese kunstenaars ontstond de huidige vorm van het complex, met vleugels rond een binnenhof dat wordt omgeven door arcadegalerijen.
- Uit deze tijd stamt onder andere de audiëntiezaal met de kopjes aan het plafond.
- Wawel was het centrum van bestuur, kunsten en wetenschappen, de plaats van de zittingen van de Sejm en andere belangrijke politieke evenementen.
- Na een brand in 1595 werd de noordelijke (linker)vleugel in opdracht van koning Zygmunt III Waza verbouwd.
- Uit deze tijd stamt onder andere de Senatorenttrap geheel links in de hoek.
- Na de verhuizing van de koninklijke residentie van Krakau naar Warschau werd Wawel steeds minder bezocht en raakte het langzamerhand in verval.
- Tijdens de Zweedse Oorlogen werd het kasteel gedeeltelijk verwoest en in de 19de eeuw plunderden de delingsmachten leeg wat er nog van over was.
- De Oostenrijkers veranderden het kasteel in een militair hospitaal met barakken.

- De afbraak van de twee gotische kerken maakte ruimte voor legerbarakken en een plein voor parades.
- Tijdens de Tweede Wereldoorlog was Wawel de residentie van de gouverneur-generaal Hans Frank.
- De kamers van koning Kazimierz III Wielki werden veranderd in een bierhuis, de Senatorenzaal werd een bioscoop en in de tuinterrassen legden de nazi's een zwembad aan.
- Direct na de bevrijding werd de restauratie ter hand genomen.
- Het kasteel heeft meer dan 70 kamers met een totale oppervlakte van ruim 7000 vierkante meter.

De koninklijke vertrekken.

- Als u de lange kasteelpoort, met de inscriptie Si Deus nobiscum, quis contra nos (Als God met ons is, wie is er dan tegen ons), doorloopt, komt u uit op de beroemde binnenplaats van Francesco Fiorentino uit 1507.
- De renaissancistische binnenplaats is veel imposanter dan die van de Italiaanse palazzi die als voorbeeld dienden, maar het effect ervan gaat wat verloren door de dikke laag vuil op de witte stenen.
- De loggia's hebben als voorbeeld gediend voor veel magnatenresidenties in Polen.
- Op deze open ruimte vonden vroeger belangrijke evenementen plaats.
- Op de begane grond van het kasteel waren de ruimtes voor bedienden, de kanselarij en de schatkamers ondergebracht.
- De koninklijke vertrekken bevonden zich langs de galerijen op de eerste en tweede verdieping.
- Aan de rechterzijde liggen geen zalen en de galerijen lopen daar direct langs de kasteelmuur.
- De zalen die u te zien krijgt, zijn zoveel mogelijk met origineel meubilair ingericht.
- De renaissancistische aankleding vertegenwoordigt de tijd van de twee laatste Jagielloonse koningen en de barok de daaropvolgende Waza dynastie.
- Het waardevolste onderdeel van de collectie is een serie Brusselse wandtapijten.
- De eerste serie van 16 stuks werd in 1523 door koning Zygmunt I Stary besteld, maar het grootste deel werd aangekocht door koning Zygmunt II August.
- Bij zijn dood bestond de collectie uit 356 stuks.
- De maat van de verschillende tapijten was precies aangepast aan de vertrekken waarvoor ze bestemd waren (het grootste tapijt heeft een oppervlakte van 45 vierkante meter) en ook de voorstellingen waren zorgvuldig gekozen.
- Tijdens de delingen raakte de collectie verspreid en slechts een deel kwam terug naar het slot. De huidige collectie omvat nog 143 stuks.

- Een serie van 18 tapijten toont scènes met verhalen uit het Oude Testament, waaronder het Paradijs, Noach en de Toren van Babel.
- Een tweede serie van 45 tapijten toont dieren en landschappen en er hangt ook een serie met grotesken, wapens en initialen.
- De tapijten zijn van uitstekende kwaliteit en nauwkeurige bestudering laat zien dat de afbeeldingen tot in de kleinste details zijn uitgewerkt met draden met de fijnste kleurnuances.
- De mooiste vertrekken liggen op de tweede verdieping, waar alle belangrijke hofceremonies plaatsvonden.
- Het mooiste van de, in het totaal veertien vertrekken is de audiëntiezaal.
- Deze zaal wordt ook wel de 'Hoofdenzaal' genoemd, vanwege het cassetteplafond waarin 30 van de oorspronkelijk 194 gebeeldhouwde kopjes bewaard zijn gebleven.
- De kopjes symboliseren het volk en de vroegere koningen die de koning controleren bij zijn taak en hem eraan herinneren dat hij de dienaar van zijn volk moet zijn.
- Het verhaal gaat dat toen koning Zygmunt II August een vonnis wilde uitspreken, één van de kopjes zei: 'Rex Auguste, indica juste' (Koning Augustus, terecht rechtvaardig).
- Het fries met de levensloop van de mens is geschilderd door Hans Dürer.
- De grote tegelkachel kon aan de achterzijde worden gestookt zodat kouwelijke koningen niet door een bediende hoefden te worden gestoord.
- De eetzaal, ook bekend als de zodiaczaal, dankt zijn naam aan het fries dat hier kon worden gereconstrueerd aan de hand van een beschrijving van een sterrenkundige die het kasteel in de 16de eeuw bezocht.
- In de aangrenzende planetenkamer hangt een portret van de goudsmid van de koning, geschilderd door een leerling van Titiaan, Bordone.
- In het gotische deel in de in opdracht van Zygmunt III Waza verbouwde noordoostvleugel van het kasteel liggen de koninklijke slaapkamer, de studeerkamer en de kapel.
- De studeerkamer in de Zygmunttoren is één van de best bewaarde kamers in het kasteel.
- De vloer, de wandbekleding en het fraaie stucwerk zijn allemaal origineel.
- De muren zijn behangen met 48 Hollandse en Vlaamse schilderijen.
- In de kapel, die gebouwd werd in 1602, zit een opening waardoor de koning vanuit zijn slaapkamer de mis kon volgen.
- De vogelzaal dankt zijn naam aan de houten vogels die vroeger aan het plafond hingen.
- Ter herinnering aan deze bijzondere decoratie werd in 1929 de huidige beschildering aangebracht.

- De leren wandbekleding, het deurportaal en de open haard van Trevano met de wapens van Polen en de Waza's vormden de achtergrond voor het strenge, door de Spaanse vrouw van de koning ingevoerde, hofritueel.
- In de adelaarskamer verderop in deze vleugel hangt een portret van Zygmunt Waza als kroonprins.
- Het is geschilderd door Rubens, toen de prins in 1624 een reis door Europa maakte.
- De laatste zaal is de senatorenzaal.
- Dit is de grootste zaal van het kasteel, met een marmeren vloer en een enorm cassetteplafond.
- De minstreelgalerij uit 1592 bood plaats aan de musici die de koninklijke banketten moesten opluisteren.
- De zaal werd namelijk niet alleen gebruikt voor vergaderingen van de Senaat, maar ook voor belangrijke staatsbezoeken en hofceremonies.
- Aan de wanden hangen tapijten met de geschiedenis van Noach en de ark.
- Naast deze zaal loopt de monumentale barokke senatorentrap van de architect Trevano.
- De wanden van de kamertjes in de Kippenpoottoren zijn bekleed met 18de eeuwse Spaans leer.
- In dezelfde hoek staat de toren van Zygmunt III, met in een vertrek even daarbuiten een vrouwenportret van Nicolaes Maes uit 1679. Vijf vertrekken in de noordelijke (linker)vleugel geven u een idee van de rijkdom van de koningen.
- Eén van de zalen is ingericht als een 18e-eeuwse salon en in een volgende staat een collectie Meissener porselein.
- Het laatste vertrek op deze verdieping is de zaal van Merlini.
- Deze architect verbouwde de ruimte in 1786 ter gelegenheid van één van de zeldzame bezoeken die koning Stanislaw August Poniatowski aan het kasteel bracht.

Schatkamer.

- De koninklijke schatkamer ligt sinds 1320 in de noordoost-hoek van het kasteel.
- Hier werden eeuwenlang de kroonjuwelen bewaard totdat ze na het neerslaan van de opstand in 1795 werden meegenomen naar Berlijn, waar ze werden omgesmolten.
- Alleen het Szczerbiec, het kroningszwaard van de Poolse koningen sinds 1320, is bewaard gebleven.
- In de schatkamer staat een aantal voorbeelden van edelsmeedkunst en objecten die met de geschiedenis van Polen zijn verbonden.
- De oudste voorwerpen zijn een 9de eeuwse hanger van bergkristal en een miskelk met pateen uit de 11de eeuw.

Wapenkamer.

- De collectie van de wapenkamer omvat wapens en wapenrustingen.
- Interessant zijn de replica's van de banieren die werden veroverd tijdens de veldslag bij Grunwald in 1410.
- Zij werden op perkament afgebeeld en werden ooit beschreven door de 15de eeuwse schrijver Jan Dlugosz.

De Oriëntaalse collectie.

- De oosterse voorwerpen zijn tentoongesteld in de westelijke vleugel van het kasteel.
- Er zijn tapijten, wapentuig en zadels te zien, evenals een collectie Turkse banieren die in 1683 zijn buitgemaakt bij de slag bij Wenen.
- Het meeste aandacht trekt de collectie tenten waarin legeraanvoerders op het veld woonden. Het is 's werelds grootste collectie Turkse en Perzische tenten.
- Ter bescherming van de kostbare stoffen is deze afdeling vaak gesloten.
- U kunt hem dan alleen na een telefonische afspraak bezichtigen.

'Het Wawel dat niet meer bestaat'.

- Deze expositie in de kelder van de voormalige kasteelkeuken verduidelijkt de geschiedenis van Wawel sinds de eerste menselijke activiteit, ruim 50.000 jaar geleden.
- U betreedt de zalen vanuit de open ruimte rechts van de kathedraal.
- Hier ziet u ook de Mariakapel, de huidige Kaplica s.s. Feliksa i Audakta (Felix- en Audactus kapel).
- Het is het oudst bewaard gebleven bouwwerk van Polen.
- Het was een rond bouwwerk met een koepel, dat werd omgeven door vier apsiden.
- In een aparte ruimte staan potten en pannen en oude fragmenten van het kasteel.

Drakengrot.

- Elk Pools kind kent de legende van de vuurspuwende draak die in een grot onder de heuvel Wawel woonde en die iedere week een grote hoeveelheid vee gevoerd kreeg om te voorkomen dat hij mensen op zou eten.
- Koning Krak, die in Krakau regeerde, beloofde zijn dochter en de troon aan degene die er in slaagde het monster te doden.
- Een dappere schoenlapper, Skuba genaamd, meldde zich aan.
- Hij vulde een lamsvacht met zwavel en legde die voor de grot.
- De draak verorberde dit maal en al spoedig daarop schudde de stad en het kasteel op zijn grondvesten door het gebrul van het beest.
- Het monster kroop naar de rivier en dronk tot het ontplofte.

- Na de dood van de draak werd in het kasteel een groots bruiloftsfeest aangericht voor het huwelijk van de prinses en de slimme schoenlapper.
- Inderdaad is er onder aan de heuvel Wawel een grote grot aan de zijde van de Wisla.
- Voor deze gewelven staat een grote bronzen draak.
- Bezoekers kunnen de grot bereiken via een trap in de Dieventoren.

